

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 maja 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił wnioskodawcy Z. K. prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że decyzją z dnia 2 sierpnia 2013 roku organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury. Odwołanie od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 20 listopada 2013 roku, a wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 18 listopada 2014 roku oddalono apelację Z. K.. Wskazano, że złożone zaświadczenie dotyczące pracy w szczególnych warunkach wydane na podstawie wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi z dnia 29 lutego 2016 roku nie stanowi nowej okoliczności w sprawie ustalenia uprawnień do emerytury wcześniejszej a wyrok Sądu Rejonowego nie jest wiążący dla organu rentowego.

/ decyzja k. 12 akt ZUS/.

Odwołanie od powyższej decyzji w dniu 27 czerwca 2016 roku złożył wnioskodawca reprezentowany przez pełnomocnika adwokat K. K. wskazując, że u podstaw powyższych rozstrzygnięć Sądu Okręgowego z dnia 20 listopada 2013 roku w sprawie VIII U 5187/13 i Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 18 listopada 2014 roku legło ustalenie, że wnioskodawca nie udowodnił okresów pracy w warunkach szczególnych bowiem nie uznano jego pracy w MPK Ł. w warunkach szczególnych wskazując dodatkowo, że wnioskodawca nie przedstawił świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Wobec powyższego wnioskodawca w dniu 3 czerwca 2015 roku wytoczył powództwo przeciwko Miastu Ł. o wydanie zaświadczenia pracy w warunkach szczególnych we wskazanym okresie. Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 29 lutego 2016 roku w sprawie X P 332/15 zobowiązano Miasto Ł. do wystawienia wnioskodawcy zaświadczenia stwierdzającego pracę w warunkach szczególnych w spornym okresie w MPK Ł. i wnioskodawca otrzymał zaświadczenie.

/ odwołanie k. 2- 6/.

W odwiedzi na odwołanie, która wpłynęła do Sądu w dniu 18 lipca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko przedstawione w zaskarżonej decyzji

/odpowiedź na odwołanie k. 10 /.

Na rozprawie w dniu 27 września 2016 roku wnioskodawca wniósł o uznanie, iż pracował w warunkach szczególnych w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) w Ł. w okresie od 2 sierpnia 1971 roku do 8 lipca 1985 roku.

/protokół k.19/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca – Z. K. urodził się w dniu (...).

/bezsporne/

W dniu 22 lipca 2013 roku wnioskodawca złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury.

/wniosek k.1-4 akt ZUS/

Decyzją z dnia 2 sierpnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił wnioskodawcy Z. K. prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wnioskodawca udokumentował łącznie 29 lat, 2 miesiące i 14 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 28 lat, 7 miesięcy i 19 dni okresów składkowych oraz 6 miesięcy i 25 dni okresów nieskładkowych. Organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie udokumentował 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy zaliczył do stażu pracy w szczególnych warunkach okres zatrudnienia od 2 stycznia 1996 roku do 30 listopada 1998 roku w Przedsiębiorstwie Handlowo – Produkcyjnym (...). Jednocześnie

ZUS nie uznał za pracę w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w MPK Ł. od 2 sierpnia 1971 roku do 8 lipca 1985 roku ponieważ brak było dokumentacji potwierdzającej wykonywanie przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach w tym okresie. Wobec nie wykazania co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze organ rentowy uznał, iż brak było podstaw do przyznania wnioskodawcy wcześniejszej emerytury.

/decyzja - k. 31/32 akt ZUS/

Odwołanie od powyższej decyzji wnioskodawca złożył w dniu 18 sierpnia 2013 roku i wniósł o zaliczenie do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w MPK Ł. od 2.08.1971 r. do 8.07.1985 r. i w konsekwencji o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie prawa do emerytury.

/odwołanie k. 2-6 w aktach sprawy VIII U 5187/13 /.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 20 listopada 2013 roku oddalono odwołanie wnioskodawcy

/ wyrok k.27 akta VIII U 5187/13 /.

Wydając powyższy wyrok Sąd Okręgowy ustalił, iż wnioskodawca w spornym okresie zatrudnienia, po zakończeniu szkoły zawodowej pracował początkowo jako stażysta elektromonter na zajezdni, gdzie dokonywał przeglądu i konserwacji tramwajów, tzn. naprawiał na dachu: pantografy i oporniki (wymieniał spirale oporowe albo zmieniał cały zestaw), dokonywał przeglądów technicznych wagonów w kanałach co polegało na rozłączaniu i złączaniu silników, skrzynek kablowych, hamulców szynowych, poza kanałem dokonywał m.in. naprawy drzwi i oświetlenia. Było 4 lub 5 kanałów remontowych. Oprócz pracy w kanale odwołujący wykonywał też czynności poza kanałem. Praca w kanale zajmowała odwołującemu 80% - 90% czasu pracy a poza kanałem 10%-20%. Była to praca zmianowa. Dokonując przeglądów tramwajów i napraw bieżących wnioskodawca musiał także np. w przypadku naprawy pantografu lub oporników wejść po drabinie na dach tramwaju. Naprawa pantografu w zależności od uszkodzenia wymagała pracy od 1 do 5 godzin, a czasem zajmowała cały dzień. Najwięcej napraw pantografów i oporników było w sezonie jesiennym, zimowym i wiosennym. Wnioskodawca w ramach napraw awarii musiał także pracować we wnętrzu tramwaju, w jego kabinie. Zdarzało się, że odwołujący wyjeżdżał w teren do naprawy tramwaju. Czasem te wyjazdy były nawet co kilka dni w zależności od pory roku, a innym razem rzadziej. Wnioskodawca dostawał zlecenie na wykonanie remontu i sam je wykonywał. Przegląd techniczny tramwajów odbywał się codziennie przed wyjazdem pojazdu w trasę, a ponadto były przeglądy okresowe co 20 dni. Instalacja elektryczna w tramwaju znajduje się głównie w korytach pod spodem pojazdu. Bywały też takie naprawy, które nie wymagały od wnioskodawcy pracy w kanale. Po powrocie z wojska praca wnioskodawcy polegała na wykonywaniu tych samych czynności co przed odbyciem służby wojskowej. Jako elektromonter wnioskodawca wykonywał też - zwłaszcza w okresie zimowym, prace ślusarskie. Niektóre elementy odwołujący wymontowywał i naprawiał w warsztacie. W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd Okręgowy stwierdził, że ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do emerytury przewidzianej w art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009r., poz. 1227 – tekst jednolity późn. zm.), ponieważ nie legitymuje się on wymaganym 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Odnosząc się do spornego okresu zatrudnienia od 2 sierpnia 1971r. do 8 lipca 1985r. Sąd Okręgowy podniósł, że przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że wprawdzie odwołujący jako elektromonter urządzeń i aparatury trakcyjnej elektrycznej wykonywał pracę odpowiadającą jednemu z rodzajów prac wymienionych w wykazie A, dział XIV „Prace różne”, poz. 16 „Prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych”, to jednakże z uwagi na to, że praca ta nie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie może zostać uznana za pracę w warunkach szczególnych.

Stan faktyczny ustalony został przez Sąd Okręgowy w sprawie VIII U 5187/13 w oparciu o zeznania świadków: G. C., S. D. i A. O., które potwierdziły w całości zeznania samego wnioskodawcy. Sąd Okręgowy nie odmówił wiary tym dowodom, w żadnym zakresie.

/uzasadnienie w sprawie VIII U 5187/13 k. 29-39 akt VIII U 5187/13/

Podczas rozprawy sam wnioskodawca zeznał, iż praca w kanale zajmowała mu 80-90% czasu pracy.

/e-protokół z 20 XI 2013 roku w sprawie VIII U 5187/13 00:10:12 i 00:10:15/

Na skutek apelacji wnioskodawcy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 18 listopada 2014 r oddalono apelację

/ wyrok k. 59 akta III AUa 201/14 /.

W dniu 16 marca 2016 roku wnioskodawca złożył kolejny wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury.

/wniosek k. 1-6 akt ZUS/

Wnioskodawca przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego i złożył wniosek o przekazanie środków na dochody budżetu państwa.

/wniosek k. 1-6 i wniosek k.1-4 akt ZUS /

Do wniosku odwołujący załączył zaświadczenie z dnia 10 marca 2016 roku, wydane przez Urząd Miasta Ł..

/zaświadczenie k.7 akt ZUS/

Zaświadczenie wydane zostało w celu wykonania wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 29 lutego 2016 roku, w sprawie X P 332/15, mocą którego zobowiązano Miasto Ł. do wydania Z. K. zaświadczenia stwierdzającego, że Z. K. w okresie od 2 września 1968 roku do 8 lipca 1985 roku jako zatrudniony w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) w Ł. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach wg wykazu A. Działu XIV, poz 16 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku

/ wyrok k. 44 w sprawie X P 332/15/.

W dniu 10 marca 2016 roku Urząd Miasta Ł. wydał wnioskodawcy na podstawie w/w wyroku Sądu zaświadczenie, w którym wpisano, że Z. K. w okresie od dnia 2 września 1968 roku do dnia 8 lipca 1985 roku jako zatrudniony w MPK w Ł. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał pracę w warunkach szczególnych wg wykazu A, Działu XIV, poz 16 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

/ zaświadczenie k. 7 akt ZUS/.

W dniu 1 września 1968 roku odwołujący podpisał z Miejskim Przedsiębiorstwem (...) w Ł. umowę o naukę zawodu w okresie 3 lat od dnia 2 września 1968 roku do 30 czerwca 1971 roku w zawodzie elektromontera pojazdów maszynowych. Na podstawie tej umowy skarżący pracował w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) w Ł. jako uczeń elektromonter od 2 września 1968 roku do 1 sierpnia 1971 roku.

/akta osobowe w kopercie za kartą 14 a w nich: umowa k. 9, karta zmiany k. 17, angaż z dnia 26.08.1969 r. k. 18, zaświadczenie k. 19, karta zmiany k. 22, angaż z dnia 2.09.1970 r. k. 23, karta zmiany k. 24, angaż z dnia 10.08.1971 r. k. 25, świadectwo pracy k. 80/.

W okresie od 26 marca 1970 roku do 1 kwietnia 1970 roku i od 1 lipca 1970 roku do 30 lipca 1970 roku oraz od 1 sierpnia 1970 roku do 31 sierpnia 1970 roku odwołujący korzystał z urlopu bezpłatnego.

/akta osobowe w kopercie k.38 a w nich: podania k. 20-21/.

Z. K. po zdaniu egzaminu zawodowego w dniu 2 sierpnia 1971 roku został zatrudniony w przedmiotowym zakładzie pracy od dnia 2 sierpnia 1971 roku na stanowisku elektromontera urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej – stażysta, na którym pracował od 31 sierpnia 1971 roku.

/akta osobowe k.38 a w nich: protokół egzaminu k. 26, angaż z dnia 16 X 1971 roku k. 27/.

Następnie od dnia 1 września 1971 roku do 21 października 1972 roku i od 4 listopada 1974 roku do 8 lipca 1985 roku pracował na stanowisku elektromontera urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej.

/akta osobowe k.38 a w nich: angaż z dnia 16 X 1971 roku k. 27, zaświadczenie k. 28, protokół egzaminu k. 30 i 36, zaświadczenie k. 31, angaż z dnia 18 II 1972 roku k. 32, karta zmiany k. 35, zaświadczenie k. 37, angaż z dnia 25 IX 1972 roku k. 38, angaż z dnia 29 X 1974 roku k. 48, zobowiązanie k. 50, karta obiegowa zmiany k. 51, protokół egzaminu k. 52, zaświadczenie k. 53, angaż z dnia 4 X 1975 roku k. 54, karta zmiany k. 55, protokół egzaminu k. 56, zaświadczenie k. 57, karta zmiany k. 58, karta zmiany k. 60, angaż z dnia 14 III 1977 roku k. 61, angaż z dnia 27 X 1977 roku k. 62, karta zmiany k. 63 i 64, angaż z dnia 23 VII 1980 roku k. 65, angaż z dnia 1 IV 1979 roku k. 66, zaświadczenie k. 68, angaż z dnia 20 III 1981 roku k. 69, angaż z dnia 10 II 1983 roku k. 70, angaż k. 71, protokół egzaminu k. 72, zaświadczenie k. 73, angaż z dnia 20 I 1984 roku k. 75, karta zmian k. 77, świadectwo pracy k. 80, karta obiegowa k. 81/.

Z. K. odbywał zasadniczą służbę wojskową od 26 października 1972 roku do 14 października 1974 roku, do pracy powrócił 3 listopada 1974 roku.

/akta osobowe w kopercie k.38 a w nich: karta powołania k. 39, angaż z dnia 20 X 1972 roku k. 40, karta obiegowa zmiany k. 41, karta zmian w stosunku pracy k. 42, kwestionariusz osobowy k. 43 oraz wypis z książeczki wojskowej k. 7, świadectwo pracy k. 5 akt ZUS/.

W spornym okresie zatrudnienia odwołujący pracował w zajezdni, gdzie dokonywał przeglądów i konserwacji tramwajów. Rozłączał skrzynki kablowe silników, naprawiał siły tramwajów, naprawiał i wymieniał styczniki. Przeglądy okresowe robił co 4 dni. Wykonywał też inne czynności na zajezdni. Wyjeżdżał tramwajem i ustawiał go na bocznicę. Wchodził także na dach tramwaju aby dokonać pomiarów czy podłączyć przewody, wymieniał także żarówki w wagonie tramwaju.

/zeznania wnioskodawcy e-protokół (...) XII 2016 roku 00:36:39 w zw. z k.19v-20 i e-protokół z 21 III 2017 roku 00:14:47 i 00:25:05/

Wnioskodawca zajmował się też wymianą szczotek w silnikach czy zużytych hamulców elektrycznych. W zajezdni było 5 kanałów remontowych i pracowało 3 elektromonterów na każdej z 4 zmian.

/świadka E. K. e- protokół rozprawy z dnia 28 grudnia 2016 r 00:07:28 - 00:23:36/

Większość prac wykonywana była w kanale bowiem tam mieściła się znacząca część w urządzeń naprawianych i konserwowanych przez wnioskodawcę.

/zeznania wnioskodawcy e-protokół (...) XII 2016 roku 00:36:39 w zw. z k.19v-20 i e-protokół z 21 III 2017 roku 00:14:47 i 00:25:05, zeznania świadka E. K. e- protokół rozprawy z dnia 28 XII 2016 roku 00:07:28/

Praca w kanale zajmowała odwołującemu 80% -90% czasu pracy a poza kanałem 10%-20%. Była to praca zmianowa.

/zeznania wnioskodawcy e - protokół rozprawy z dnia 20 XI 2013 roku 00:10:12- 00:10:18 w sprawie VIII U 5187/13 i transkrypcja tego protokołu k.56v/

Miejskie Przedsiębiorstwo (...) w Ł. wydało w dniu 20 lutego 2003 roku świadectwo pracy zgodnie z którym odwołujący w okresie od 2 września 1968 roku do 8 lipca 1985 roku pracował u w/w pracodawcy w pełnym wymiarze czasu pracy i wykonywał prace na następujących stanowiskach: elektromonter – uczeń od 2 września.1968 roku do 1 sierpnia 1971

roku, elektromonter urządzeń i apratury trakcji elektrycznej – stażysta od 2 sierpnia 1971 roku do 31 sierpnia 1971 roku, elektromonter urządzeń i apratury trakcji elektrycznej od 1 września 1971 roku do 21 października 1972 roku i od 4 listopada 1974 roku do 8 lipca 1985 roku. Zgodnie z tym świadectwem pracy odwołujący korzystał z urlopu bezpłatnego od 26 marca 1970 roku do 1 kwietnia 1970 roku i od 1 lipca 1970 roku do 31 sierpnia 1970 roku, a w okresie od 26 października 1972 roku do 14 października 1974 roku odbywał służbę wojskową. Zakład pracy w przedmiotowym świadectwie podał że skarżący nie wykonywał prac w szczególnych warunkach.

(świadectwo – akta osobowe k. 82 w kopercie k.38).

Wnioskodawca posiada ogólny staż ubezpieczeniowy w łącznym wymiarze 29 lat 2 miesiące i 14 dni, to jest 28 lat, 7 miesięcy i 19 dni okresów składkowych oraz 6 miesięcy i 25 dni okresów nieskładkowych w tym 2 lata, 10 miesięcy i 19 dni pracy w warunkach szczególnych.

/okoliczność bezsporna/

Przy ustalaniu stanu faktycznego Sąd Okręgowy oddalił wniosek dowodowy pełnomocnika wnioskodawcy o przesłuchanie w charakterze świadków A. O. i G. C. na okoliczność wykonywania przez wnioskodawcę pracy w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia w MPK od 2 sierpnia 1971 roku do 8 lipca 1985 roku, którzy byli już przesłuchani na powyższe okoliczności w sprawie VIII U 5187/13. W ocenie Sądu zeznania ich były niedopuszczalne z uwagi na treść art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U z 2016 r. poz. 887 z późn. zm.). W myśl tego przepisu prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Przepis ten stanowi ograniczenie w zakresie możliwych do przeprowadzenia dowodów w toku postępowania toczącego się właśnie w oparciu o ten przepis. Wymaga on aby pojawiły się nowe dowody lub nowe okoliczności. Po pierwsze, dowodów tych nie sposób uznać za nowe, skoro były już przeprowadzone w poprzednim postępowaniu. Po wtóre zaś, w niniejszej sprawie pełnomocnik wnioskodawcy nie wskazał na istnienie nowych okoliczności, które ujawniły się po wydaniu poprzedniej, prawomocnej już decyzji ZUS, o której mieliby zeznawać świadkowie. Przeciwnie, przyznał, iż świadkowie ci zeznawali już na powyższe okoliczności w sprawie VIII U 5187/13. Za nową okoliczność nie może natomiast zostać uznana wiedza świadków co do przyczyn oddalenia poprzedniego odwołania przez Sąd Okręgowy w oparciu m.in. o treść ich zeznań.

Nowym dowodem były niewątpliwie zeznania świadka E. K. i dowód ten został w toku procesu uwzględniony.

Sąd Okręgowy nie dał jednak wiary zeznaniom zarówno tego świadka jak i samego wnioskodawcy co do zakresu prac wykonywanych w kanale i poza kanałem jak i czasu jaki zajmowały ubezpieczonemu poszczególne czynności

Kluczowe znaczenie w niniejszej sprawie ma przyczyna oddalenia odwołania wnioskodawcy w sprawie VIII U 5187/13. Zarówno z uzasadnienia Sądu Okręgowego jak i Sądu Apelacyjnego jednoznacznie wynika, iż ustalony został zakres obowiązków wnioskodawcy i rozkład czasu pracy na czynności stanowiące pracę w warunkach szczególnych i pracy takiej niestanowiące. W związku z tym Sądy uznały, że wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych tyle, że nie w pełnym wymiarze czasu pracy.

W szczególności odwołanie nie zostało oddalone dlatego, że wnioskodawca nie przedstawił dowodów np. angaży czy zeznań świadków, którzy opisaliby jego obowiązki i sposób ich wykonywania. Innymi słowy, oddalono odwołanie nie dlatego, że nie było dowodów pracy w warunkach szczególnych, ale że przedstawione dowody świadczyły o wykonywaniu takiej pracy nie w pełnym wymiarze czasu pracy.

W takiej sytuacji Sąd rozpoznający odwołanie od kolejnej decyzji w sprawie odmowy przyznania prawa do emerytury, w związku z pracą w warunkach szczególnych, musi wyjątkowo ostrożnie i z wyczuciem oceniać nowe dowody.

Postępowanie nie może bowiem prowadzić do zmiany decyzji z tej przyczyny, iż strona znając już podejście sądu i sposób oceny przesłanek przyznania prawa do świadczenia, przedstawi świadków, którzy zeznają zgodnie z oczekiwaniami strony - tak przedstawią stan faktyczny, aby wykazać ziszczenie się wszystkich przesłanek.

Tymczasem z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Po zapoznaniu się ze stanowiskiem Sądów obu instancji wnioskodawca nie tylko przedstawił nowego świadka, który wiedział, w ocenie Sądu Okręgowego, jak ma zeznawać, ale także zmienił treść swoich zeznań. Tłumaczenia wnioskodawcy w tym zakresie są całkowicie niewiarygodne. Początkowo bowiem próbował wyjaśniać, iż Sąd Okręgowy w sprawie VIII U 5187/13 oparł się głównie na zeznaniach świadka S. D., który zajmował się pantografami i mówił głównie o swojej pracy. Po okazaniu i odczytaniu przez Sąd jego własnych wyjaśnień złożonych w ww sprawie, z których wynikało, iż przyznał, że pracował poza kanałem od 10-20% czasu pracy, nieudolnie wskazywał, że doliczył przerwę w pracy, nigdy wcześniej nie zeznawał w sądzie i nie wiedział jak się zachować. Podkreślić w tym miejscu należy, iż w poprzednim postępowaniu wnioskodawca był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, który miał pełną możliwość wyjaśniania wszelkich wątpliwości poprzez zadawanie zarówno wnioskodawcy jak i świadkom kolejnych pytań. Natomiast fakt nieobecności z sądem ma znaczenie o tyle, iż im rzadsze są kontakty z sądem tym większa szansa na zeznania zgodnie z prawdą.

W związku z tym, w ocenie Sądu Okręgowego, wnioskodawca poprzednio mówił prawdę, a w niniejszym postępowaniu, mając już „obyć z Sądem”, wiedział jaka „prawda” jest dla niego wygodna i korzystna.

Z tych przyczyn zarówno zeznania świadka jak i wnioskodawcy nie zasługują w opisanej części na wiarę.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U z 2016 r. poz. 887 z późn. zm.) prawo do świadczeń (emerytalno – rentowych) lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Z cytowanego przepisu wynika, iż warunkiem ponownego ustalenia prawa do świadczeń jest uzyskanie nowych dowodów lub ujawnienie okoliczności, które istniały przed wydaniem decyzji, a nie były znane organowi w chwili orzekania i mają wpływ na prawo do tych świadczeń lub ich wysokość /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 231/99 - OSNAPiUS 2000 nr 19 poz. 734; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2003 r. III UZP 5/03 - OSNAPiUS rok 2003, Nr 18, poz. 442/.

Zwrot "przedłożenie nowych dowodów" oznacza zgłoszenie każdego prawnie dopuszczalnego środka dowodowego, stanowiącego potwierdzenie okoliczności faktycznych istniejących przed wydaniem decyzji, a mających wpływ na powstanie prawa do świadczenia lub jego wysokość. Natomiast użyte w art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej pojęcie "ujawnienie okoliczności" oznacza powołanie się na fakty dotyczące ogółu wymagań formalnych i materialnych związanych z ustaleniem przez organ rentowy prawa do świadczenia lub wysokości świadczenia. Są to określone w przepisach prawa materialnego fakty warunkujące powstanie prawa do świadczenia lub jego wysokości np. staż pracy, wiek, niezdolność do pracy, ale także uchybienia przez organ rentowy normom prawa procesowego lub materialnego, wpływające potencjalnie na dokonanie ustaleń w sposób niezgodny z ukształtowaną z mocy prawa sytuacją prawną osoby zainteresowanej (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 lutego 2014 r., I UK 322/13, LEX nr 1444596 oraz Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 11 grudnia 2015 r., III AUa 1087/15, LEX nr 1979499).

Mając powyższe na uwadze należy podkreślić, że skoro przedmiotowe postępowanie zostało wszczęte w oparciu o wniosek z art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, to obowiązkiem organu rentowego a następnie Sądu orzekającego, była w pierwszej kolejności ocena, czy wystąpiły określone w tym przepisie przesłanki umożliwiające merytoryczne rozpoznanie wniosku.

Nowymi dowodami przedstawionymi w sprawie były de facto: zaświadczenie Urzędu Miasta i zeznania świadka E. K..

Żaden z przedstawionych dowodów nie doprowadził do zmiany zaskarżonej decyzji.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu stanowi, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat (dla mężczyzn), oraz mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat (dla mężczyzn).

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt. 1.

Wykaz prac zaliczanych do prac w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze zamieszczony został w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Przepis §4 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi przy tym, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W myśl przepisu §2 powołanego aktu prawnego, okresami pracy uzasadniającymi prawo do emerytury są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o którym mowa stwierdza przy tym zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 cytowanego rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

W załączniku do powyższego rozporządzenia, w Wykazie A w dziale XIV, pod pozycją 16 wskazano, że pracami w szczególnych warunkach są prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych.

Odnosząc się do powyższej, zwrócić należy uwagę, iż w postępowaniu przed Sądem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych regulacja § 2 ust. 2 rozporządzenia z 1983 roku, statuująca ograniczenia dowodowe, nie znajduje zastosowania. W postępowaniu przed tym sądem, według art. 473 k.p.c., nie stosuje się bowiem żadnych ograniczeń dowodowych, a więc każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe.

Należy podkreślić, że nabycie prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym jest przywilejem w stosunku do nabywania emerytur w powszechnym wieku emerytalnym, przeto skorzystanie z tego prawa nie może podlegać uznaniu lub opierać się na wykładni rozszerzającej, ale powinno mieć oparcie w ustalonych okolicznościach faktycznych sprawy, które spełniają prawne wymagania zakwalifikowania określonej pracy jako zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W orzecznictwie (por. np. wyrok z dnia 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97, OSNAPiUS 1998 nr 21, poz. 638) przyjmuje się, że nie korzysta z uprawnienia do emerytury w niższym wieku emerytalnym pracownik, który nie udowodnił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Z rozważań zawartych w tym orzeczeniu należy wyprowadzić nadto wniosek, iż - ze względu na charakter omawianego świadczenia (wcześniejsza emerytura) - przepisy rozporządzenia należy wyklądać ściśle.

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, że wnioskodawca spełnia przesłanki ustawowe co do wieku oraz lat okresów składkowych i nieskładkowych. W ocenie Sądu wnioskodawca nie spełnia jednak warunku co do posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Stosownie do §2 ust. 1 okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W myśl § 2 ust. 2 okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma jednak zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84). Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód dokumentów, z zeznań świadków i wnioskodawcy.

W tym miejscu zaakcentować należy, że zgodnie z art. 6 k.c. to na wnioskodawcy spoczywał ciężar dowodowy w niniejszej sprawie. Oparcie polskiej procedury cywilnej na zasadzie kontrydiktoryjności jedynie w wyjątkowych przypadkach dozwala Sądowi na podjęcie czynności mających na celu pobudzenie inicjatywy stron, a zasadą w tym zakresie jest samodzielne dążenie uczestników postępowania do wykazania prawdziwości podnoszonych twierdzeń. Jeżeli twierdzenie istotne dla rozstrzygnięcia nie zostanie udowodnione, to o merytorycznym rozstrzygnięciu sprawy decyduje rozkład ciężaru dowodu. Zatem strona, na której spoczywa ciężar dowodu, ponosi ryzyko ujemnych skutków niedopełnienia swoich obowiązków w tym zakresie. Sąd Okręgowy uznał również, zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku, iż nie jest zarówno zobowiązany, jak i uprawniony do przeprowadzenia dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (patrz wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76).

W ocenie Sądu wnioskodawca nie udowodnił, że w spornym okresie wykonywał pracę w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że wnioskodawca wykonywał prace w kanale jak i poza nim. Praca w kanale zajmowała odwołującemu 80% -90% czasu pracy a poza kanałem 10%-20%.

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10).

Istotnym warunkiem przyznania świadczenia z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jest stwierdzenie w ramach pełnego wymiaru czasu pracy oddziaływania szkodliwych warunków na organizm pracownika. R. legis instytucji przewidzianej w art. 32 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni.

Jak wynika z powyższego nie chodzi zatem o nazwę i ilość zajmowanych stanowisk, co o charakter i warunki, w jakich dana praca jest wykonywana. Należy zauważyć, że wnioskodawca wykonywał czynności polegające na bieżącej konserwacji i naprawach tramwajów co czynił nie tylko w kanałach, ale również na dachu tramwaju, w jego wnętrzu, w warsztacie, a nawet w terenie, jeśli była taka potrzeba. Ponadto zdarzało się, że wykonywał też prace ślusarskie. Tym samym odwołujący nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Należy wskazać, że świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę z zachowaniem warunków przewidzianych normą § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych. Samo jednakże posiadanie świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie zatrudnienia w warunkach szczególnych organu rentowego nie wiąże i nie przesądza automatycznie o przyznaniu świadczenia emerytalnego na podstawie art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż musi ono znajdować oparcie w dokumentacji pracowniczej (zob. wyroki SA we Wrocławiu: z dnia 19 kwietnia 2012 r., III AUa 226/12, LEX nr 1164109 i z dnia 4 kwietnia 2012 r., III AUa 249/12, LEX nr 1164113).

Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach w postępowaniu sądowym traktuje się jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki może być więc weryfikowany pod kątem prawdziwości wskazanych w nim faktów /por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 r. sygn. III AUa 3113/08, opubl. LEX nr 552003; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 listopada 2006 r. sygn. III AUa 466/06, opubl: Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach rok 2007, Nr 3, poz. 8; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 24 września 2008 r. sygn. III AUa 795/08, opubl: Orzecznictwo Sądów Apelacji B. rok 2008, Nr 4, str. 60/.

Analogicznie potraktować należy zaświadczenie wydane wnioskodawcy przez Urząd Miasta Ł.. Jego treść, chociaż jest wynikiem postępowania sądowego, nie wiąże ani organu rentowego, ani Sądu orzekającego w sprawie. Podlega ocenie jak każdy dowód z prywatnego dokumentu. Ponieważ postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie nie dało podstaw do ustalenia, iż wnioskodawca wykonywał w spornym okresie prace w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, istnienie wskazanego zaświadczenia nie stanowi podstawy do zmiany zaskarżonej decyzji.

Na marginesie dodać należy, iż postępowanie przeprowadzone w sprawie X P 332/15 odbyło się już po uprawomocnieniu wyroku w sprawie VIII U 5187/13, a zatem wnioskodawca wiedział jak i o co pytać świadków aby ustalić korzystny dla niego stan faktyczny.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.